

บทเรียนที่

1

หลักสุขภาพ ความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อมในการ ปฏิบัติงานอาชีพ

สาระสำคัญ

เมื่อประเทศมีการพัฒนาขึ้น ทำให้การดำเนินชีวิตของคนแตกต่างกันไปจากเดิม มีการออกมาทำงานนอกบ้านมากขึ้น รวมถึงมีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการผลิตสินค้าเพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ที่มีมากขึ้น ผู้คนที่ออกมาทำงานนอกบ้านต้องเผชิญกับสภาวะที่บางครั้งเป็นอันตรายทั้งต่อสุขภาพกายและสุขภาพใจ ดังนั้นทั้งฝ่ายนายจ้างและลูกจ้างจึงต้องให้ความสำคัญและปฏิบัติตามหลักอาชีวอนามัยเพื่อให้ทำงานด้วยความปลอดภัย

สาระการเรียนรู้

1. หลักอาชีวอนามัย
2. ความปลอดภัยในการปฏิบัติงานอาชีพ
3. หลักการของความปลอดภัย
4. การส่งเสริมความปลอดภัยในการปฏิบัติงานอาชีพ
5. แนวทางการส่งเสริมความปลอดภัยในองค์กรให้ประสบความสำเร็จ
6. ประโยชน์ของการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานอาชีพ

ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับบทเรียน

ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับหลักสุขภาพความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานการปฏิบัติงานอาชีพ

สมรรถนะประจำบทเรียน

แสดงความรู้เกี่ยวกับหลักการจัดการ ควบคุม ป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานอาชีพ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความรู้เกี่ยวกับหลักสุขภาพความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติงานอาชีพได้อย่างถูกต้อง
2. ปฏิบัติงานตามหลักสุขภาพความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติงานอาชีพได้อย่างถูกต้อง
3. เห็นความสำคัญและมีทัศนียที่ดีจากการปฏิบัติงานหลักสุขภาพความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติงานอาชีพ
4. วางแผนแก้ไขปัญหาสุขภาพความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติงานอาชีพได้อย่างเหมาะสม

1. หลักอาชีวอนามัย

อาชีวอนามัย (Occupational Health) เป็นศาสตร์หนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพอนามัยของผู้ประกอบอาชีพ ป้องกันไม่ให้ผู้ประกอบอาชีพได้รับอันตรายระหว่างปฏิบัติงาน หรือต้องการให้ผู้ประกอบอาชีพเกิดความปลอดภัยสูงสุด และได้รับความคุ้มครองและสิทธิประโยชน์ตามกฎหมาย

อาชีวอนามัย มาจากคำว่า “อาชีพ” หมายถึง การประกอบอาชีพ การเลี้ยงชีพ หรือคนที่ประกอบอาชีพทุกสาขา กับคำว่า “อนามัย” หมายถึง สุขภาพ ความไม่มีโรค ความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจของผู้ประกอบอาชีพ ดังนั้น อาชีวอนามัย จึงหมายถึง งานที่เกี่ยวกับการส่งเสริม ควบคุม ดูแล ป้องกันโรค ป้องกันอุบัติเหตุ ดำรงรักษาสุขภาพอนามัยของผู้ประกอบอาชีพให้มีความปลอดภัย มีสภาพร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์

จากความหมายของอาชีวอนามัยที่กล่าวข้างต้น สอดคล้องกับองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labor Organization: ILO) ที่ได้กล่าวถึงความหมายของอาชีวอนามัยไว้ว่า หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับงานส่งเสริม อำนวยความสะดวกซึ่งสุขภาพกาย สุขภาพใจ และสังคมที่ดีของผู้ประกอบอาชีพทั้งหมด ทั้งนี้องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) และองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ได้ร่วมกันกำหนดขอบข่ายลักษณะงานอาชีวอนามัยไว้ดังนี้

1	2	3	4	5
งานส่งเสริม (Promotion) เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้ผู้ประกอบอาชีพมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตใจที่แข็งแรง ตลอดจนมีความเป็นอยู่ที่ดีในสังคม	งานป้องกัน (Prevention) เป็นงานที่ป้องกันมิให้ผู้ประกอบอาชีพมีสุขภาพเสื่อมโทรมหรือผิดปกติที่เกิดจากสภาพ หรือสภาวะการทำงานที่ผิดปกติ	งานปกป้องคุ้มครอง (Protection) เป็นงานที่ดำเนินการปกป้องคุ้มครองผู้ประกอบอาชีพมิให้มีการทำงานที่เสี่ยงต่ออันตราย หรือจะเป็นสาเหตุให้เกิดโรคร้ายไข้เจ็บ	การจัดการทำงาน (Placing) เป็นการจัดการสภาพแวดล้อมในการทำงานให้มีสภาพเหมาะสมกับความต้องการของร่างกายจิตใจของผู้ประกอบอาชีพให้มากที่สุด	การปรับงานและคนให้มีความเหมาะสมกัน (Adaptation) เป็นการปรับสภาพของงาน ให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับผู้ประกอบอาชีพ โดยคำนึงถึงสภาพสรีรวิทยาและพื้นฐานความแตกต่างทั้งในด้านร่างกายและจิตใจเพื่อประสิทธิผลของงานนั้น ๆ

งานอาชีพอนามัยส่งเสริมความสุข
ในการทำงาน

2. ความปลอดภัย ในการปฏิบัติงานอาชีพ

ความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน (Occupational Safety and Health) เป็นการจัดสภาพการทำงานอย่างเหมาะสม ไม่เสี่ยงต่อการเกิดอันตรายจากเทคโนโลยี เครื่องจักร เครื่องมือ มลพิษ ที่จะส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับอันตราย บาดเจ็บ เสียชีวิต ทรัพย์สินเสียหาย หรือทำให้การผลิตสินค้าหยุดชะงัก การสร้างความปลอดภัยในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพจะส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานมีความสุข และผลการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพด้วย

ความปลอดภัยในการทำงานเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิบัติงาน หากมีการจัดสภาพการทำงานอย่างปลอดภัย จะทำให้ปราศจากการเกิด “อุบัติเหตุ” ในการทำงาน

การจัดสภาพการทำงานอย่างเหมาะสม
ช่วยลดอุบัติเหตุในการทำงาน

อุบัติเหตุ (Accident) เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด เมื่อเกิดขึ้นแล้วมีผลกระทบต่อทรัพย์สิน หรือการบาดเจ็บและเสียชีวิตของบุคคล ดังนั้นผู้ปฏิบัติงานจึงต้องมีความระมัดระวัง โดยเฉพาะการก่อสร้าง การผลิตโดยเครื่องจักร หากไม่รัดกุมพออาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินและบุคคลดังกล่าวมาแล้ว ตัวการสำคัญที่จะก่อให้เกิดอุบัติเหตุมี 3 ประการด้วยกัน ได้แก่

◆ **บุคคล** คือ ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นตัวการหลักของการเกิดอุบัติเหตุ จากสถิติของการเกิดอุบัติเหตุพบว่าส่วนใหญ่เกิดจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัยของบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ที่ขาดความรู้ ความเข้าใจ ประสบการณ์ และความชำนาญ รวมถึงการที่ผู้ปฏิบัติงานมีสภาพที่ไม่พร้อมทั้งทางร่างกาย เช่น อดนอน การเจ็บป่วย การเหน็ดเหนื่อย และสภาพที่ไม่พร้อมด้านจิตใจ มีความทุกข์ เหม่อลอย เหล่านี้ล้วนส่งผลให้เกิดความผิดพลาดในการปฏิบัติงานได้ เพื่อเป็นการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ จึงควรมีการอบรมปลูกจิตสำนึกที่ดีด้านความปลอดภัย ชี้ให้เห็นถึงสาเหตุที่จะก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัย ผลเสียที่เกิดขึ้นหากไม่ระมัดระวัง ตลอดจนฝึกฝนให้ผู้ปฏิบัติงานมีความชำนาญในการปฏิบัติงานที่ตนเองรับผิดชอบ นอกจากนี้หน่วยงานของรัฐจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในการปฏิบัติงานและการมีข้อกำหนดให้ปฏิบัติตาม หรือให้ปฏิบัติตามกฎหมายความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด

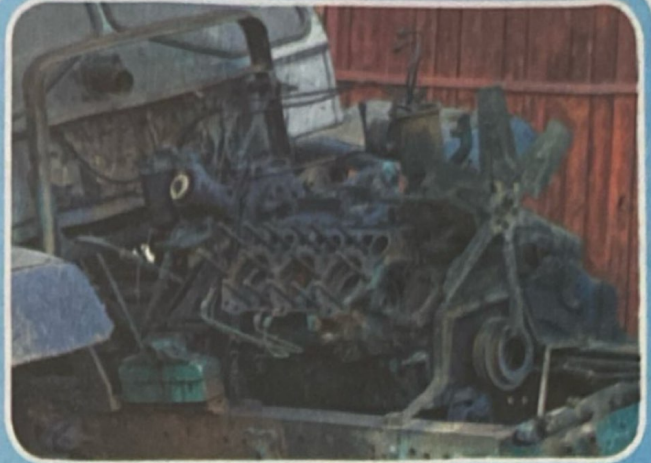
บุคคลเป็นตัวการสำคัญของการเกิดอุบัติเหตุ

◆ **สภาพแวดล้อม** คือ องค์กร สถานที่ทำงาน หรือโรงงานที่ปฏิบัติงาน จากสถิติการเกิดอุบัติเหตุในการทำงานพบว่าสภาพแวดล้อมในการทำงานเต็มไปด้วยอันตรายต่าง ๆ เช่น อากาศถ่ายเทไม่สะดวก การวางผังโรงงานไม่ดี การก่อสร้างหรือการต่อเติมไม่ได้มาตรฐาน ไม่มีเครื่องหมาย สัญลักษณ์การเตือนภัย ทั้งนี้รวมถึงสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ฝนตกหนัก ไฟฟ้าด้วย

สภาพแวดล้อมในการทำงาน มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุ

◆ **เครื่องมือ เครื่องจักร** คือ อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงานเก่า หรือเสื่อมคุณภาพ เครื่องมือขาดประสิทธิภาพ การจัดเก็บสารเคมีหรือวัตถุมีพิษไม่ถูกวิธี เครื่องป้องกันอันตรายส่วนบุคคลเก่า หรือเสื่อมคุณภาพ

เครื่องจักรเก่าเสื่อมคุณภาพเป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิดอุบัติเหตุ

จากตัวการสำคัญที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุทั้ง 3 ประการ สามารถสรุปสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัยได้ดังนี้

1. **การกระทำที่ไม่ปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน** ซึ่งเป็นสาเหตุใหญ่ของการเกิดอุบัติเหตุ การกระทำที่ไม่ปลอดภัย มีดังนี้

- 1.1 การกระทำที่ขาดความรู้ ทำให้ทำงานไม่ถูกวิธีหรือไม่ถูกตามขั้นตอน
- 1.2 การไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบตามความปลอดภัยในการทำงาน
- 1.3 การทำงานโดยไม่ใช้อุปกรณ์ส่วนบุคคล
- 1.4 การทำงานด้วยความประมาท พลังเพลอ และเหม่อลอย
- 1.5 การใช้เครื่องมือผิดประเภท หรือไม่เหมาะสม นอกจากจะทำให้ทำงานไม่มีประสิทธิภาพ

ขาดมาตรฐานแล้ว ยังอาจก่อให้เกิดอันตรายอีกด้วย

- 1.6 การมีเจตนาหลีกเลี่ยงขั้นตอน หรือมาตรฐานเพื่อความสะดวกสบาย
- 1.7 การต้องการความรวดเร็ว จึงทำงานอย่างรีบร้อน ขาดความระมัดระวัง
- 1.8 การมีสภาพร่างกายและจิตใจที่ไม่พร้อมทำงาน เช่น อากาศป่วย อากาศอ่อนเพลีย หรือ

การวิตกกังวลทำให้ขาดสมาธิ

2. **สภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย** มีดังนี้

- 2.1 การวางแผนการจัดสถานที่ทำงานไม่ถูกต้อง รวมถึงการจัดเก็บสิ่งของไม่เป็นระเบียบ
- 2.2 เครื่องจักร เครื่องมือ มีสภาพเก่า เสียหรือชำรุด เสื่อมคุณภาพ
- 2.3 พื้นี่ทำงานสกปรก มีเศษขยะ เศษวัสดุ น้ำหรือน้ำมัน
- 2.4 ส่วนที่เป็นอันตราย หรือส่วนที่เครื่องจักรกำลังทำงาน ไม่มีสิ่งก้ำบังหรือสิ่งป้องกัน

อันตราย

- 2.5 สภาพการทำงานไม่ปลอดภัย เช่น เสียงดัง มีฝุ่นละออง อากาศร้อน

ผลกระทบที่เกิดจากความไม่ปลอดภัยในการปฏิบัติงาน

เมื่อผู้ปฏิบัติงานได้รับอุบัติเหตุจากการปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ส่งผลกระทบต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. **ผู้ประสบอุบัติเหตุและครอบครัว** เป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ได้รับบาดเจ็บ หรือบางรายอาจเสียชีวิต เสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล เสียอวัยวะจนทุพพลภาพ ขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ เสี่ยงสุขภาพจิต เกิดความเครียด ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาด้านจิตใจ
2. **เพื่อนร่วมงาน** เกิดการเสียขวัญและเสียกำลังใจในการทำงาน เกิดความหดหู่ ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อองค์กร
3. **หัวหน้างาน** หมายถึง หัวหน้าระดับต่าง ๆ หัวหน้ากะ หัวหน้าแผนก หรือผู้บริหารระดับต้นที่มีหน้าที่ในการควบคุมดูแลพนักงานให้ทำการผลิต หรือทำงานตามแผนที่วางไว้ เมื่อเกิดอุบัติเหตุขึ้นถือเป็นความบกพร่องในการควบคุมพนักงาน ต้องเสียเวลาในการสอบสวน การวิเคราะห์หาสาเหตุ การรายงานผล และยังเสียค่าใช้จ่ายในการสรรหาพนักงานใหม่เข้ามาทดแทนด้วย
4. **เจ้าของธุรกิจหรือผู้ประกอบการ** ได้รับผลกระทบ ได้แก่ ผลผลิตจากการทำงานลดลง เสียค่าใช้จ่ายสูงขึ้น เช่น ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล เงินชดเชย ค่าวัสดุ ค่าซ่อมแซมเครื่องจักร หรืออาจรวมถึงค่าปรับที่เกิดจากการส่งงานล่าช้า ทำให้ผลกำไรลดลงหรือเกิดการขาดทุนได้
5. **สังคมและประเทศชาติ** อุบัติภัยร้ายแรงที่เกิดขึ้นในประเทศ ส่งผลกระทบต่อสังคม และประเทศชาติประชาชนเสียขวัญและกำลังใจ รัฐบาลต้องมีภาระดูแลช่วยเหลือคนงานที่เกิดอุบัติเหตุและคนงานที่ไร้สมรรถภาพในการปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดการสูญเสียด้านเศรษฐกิจโดยเปล่าประโยชน์ นักลงทุนต่างชาติขาดความเชื่อมั่น เสียภาพพจน์และชื่อเสียงที่ดีของประเทศชาติอีกด้วย

ความสูญเสียจากการเกิดอุบัติเหตุ

ความสูญเสียหรือค่าใช้จ่ายอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุจากการทำงาน แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. **ความสูญเสียทางตรง** หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับผู้ประสบอุบัติเหตุโดยตรง ได้แก่
  - 1) ค่ารักษาพยาบาล
  - 2) ค่าทดแทน

3) ค่าทำขวัญ ค่าทำศพ

4) ค่าประกันชีวิต

2. ความสูญเสียทางอ้อม หมายถึง ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ นอกเหนือจากค่าใช้จ่ายจากความสูญเสียทางตรง เช่น

1) การสูญเสียเวลาทำงานของผู้บาดเจ็บ

2) ค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมเครื่องจักร เครื่องมือ อุปกรณ์ที่ได้รับความเสียหาย

3) วัสดุดิบหรือสินค้าที่ได้รับความเสียหาย

4) ผลผลิตลดลง เนื่องจากกระบวนการผลิตขัดข้องต้องหยุดชะงัก

5) ค่าสวัสดิการต่าง ๆ ของผู้บาดเจ็บ

6) สถานประกอบการกิจการต้องจ่ายค่าจ้างให้แก่ผู้บาดเจ็บตามปกติแม้จะทำงานได้ไม่เต็มที่หรือต้องหยุดทำงาน

7) การสูญเสียโอกาสทางการค้า เช่น ผลผลิตลดลง ทำงานไม่ได้ตามเป้าหมาย

8) การเสียชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของสถานประกอบการ

9) ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดต่าง ๆ เช่น ค่าเช่า ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่สถานประกอบการยังคงต้องจ่ายตามปกติแม้ว่าจะต้องหยุด หรือ ปิดกิจการในกรณีเกิดอุบัติเหตุร้ายแรง

นอกจากนี้ผู้ประสบอุบัติเหตุที่ได้รับบาดเจ็บจนถึงขั้นพิการหรือทุพพลภาพไม่สามารถกลับเข้าสู่กระบวนการทำงานดังเดิมได้ทำให้ไม่สามารถดำรงชีวิตได้ตามปกติกลายเป็นภาระของสังคมที่ต้องรับผิดชอบดูแลร่วมกัน ดังนั้นความสูญเสียทางอ้อมนั้นมีมูลค่ามากกว่าความสูญเสียทางตรง ซึ่งปกติเรามักจะไม่คำนึงถึงความสูญเสียดังกล่าว

ที่มา : สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (องค์การมหาชน)

<https://www.tosh.or.th/index.php/media-relations/e-book/item/820-2020-10-15-01-53-16>

3. หลักการของความปลอดภัย

การจัดการด้านความปลอดภัยของพนักงานที่องค์กรจะต้องดำเนินการ นอกจากเป็นเรื่องการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของอาชีวอนามัยและความปลอดภัยแล้ว ยังต้องมีการประสานงานกันภายในเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีความปลอดภัยสูงสุด หรือให้เกิดอุบัติเหตุน้อยที่สุด เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับองค์กร การดำเนินการด้านความปลอดภัยมีเหตุผลหลักแบ่งออกเป็น 3 ประการ ดังนี้

1. **ด้านเศรษฐกิจ (Economic)** การจัดการด้านความปลอดภัยอย่างมีประสิทธิภาพ จะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ดังนี้

- \$** ค่าตอบแทนคนงาน ในรูปของการประกันที่จัดให้ทดแทนค่าจ้างและสิทธิประโยชน์ทางการแพทย์ให้กับพนักงานที่ได้รับบาดเจ็บ พิการ หรือเสียชีวิต
- +** การรักษาพยาบาล เป็นกระบวนการติดตามเพื่อให้บริษัทประกันอุบัติเหตุ ผู้ให้บริการด้านการดูแลสุขภาพ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์ที่ผู้ประสบอุบัติเหตุพึงได้รับดำเนินการ
- ↑** ลดการสูญเสียการผลิต เมื่อผู้ปฏิบัติงานมีสุขภาพอนามัยที่ดี มีความปลอดภัยในการทำงาน จะส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพ สร้างผลผลิตได้มาก และลดความเสียหายของอุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องจักรด้วย

2. **ด้านกฎหมาย (Law)** กฎหมายการชดเชยแรงงาน เป็นกฎหมายที่มีผลดีทั้งต่อผู้ปฏิบัติงานและเจ้าของกิจการ โดยคนงานที่ประสบอุบัติเหตุจะได้รับเงินชดเชยตามชนิดของการบาดเจ็บที่ระบุไว้อย่างชัดเจน

3. **ด้านจริยธรรม (Ethics)** การสร้างความปลอดภัยในการทำงานอย่างถูกต้อง ทำให้คนงานมีกำลังใจและเกิดความรักในองค์กร

4. การส่งเสริมความปลอดภัยในการปฏิบัติงานอาชีพ

แม้ว่าองค์กรจะมีการออกแบบแผนการปฏิบัติด้านความปลอดภัยเป็นอย่างดี มีการอบรมถึงขั้นตอนการปฏิบัติอย่างทั่วถึง มีการบังคับใช้อย่างต่อเนื่องแล้วก็ตาม แต่การส่งเสริมและจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานด้วยความปลอดภัยด้วยแนวความคิดของตนเอง และรักษาระเบียบวินัยเพื่อป้องกันตนเองจากอุบัติเหตุร้ายนั้นเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง การกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดพฤติกรรมดังกล่าวจะต้องใช้กิจกรรมการส่งเสริมความปลอดภัย (4 A) ดังนี้

1. การสร้างความตระหนัก (Awareness) โดยพยายามทำให้บุคคลจำนวนมากพูดถึงความปลอดภัยให้มากที่สุด อาจยกประเด็นปัญหาที่มีสาเหตุจากการปฏิบัติงานที่ไม่ปลอดภัยมาเป็นสิ่งกระตุ้น เน้นย้ำว่าหากทำงานอย่างไม่ระมัดระวัง จะก่อให้เกิดอุบัติเหตุอย่างที่เคยเกิดขึ้นมาแล้ว จากนั้นจึงมีการออกแบบกิจกรรมการส่งเสริมความปลอดภัยซึ่งจะต้องเป็นกิจกรรมที่มีความน่าสนใจ และสอดคล้องกับนโยบายขององค์กร นอกจากนี้กิจกรรมดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับปัญหาวิกฤตที่เกิดขึ้นด้วย ทั้งนี้การสร้างกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยเป็นเพียงการเริ่มต้นเท่านั้น จะต้องพยายามทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานอย่างปลอดภัยจนเป็นนิสัย (Habit) และเข้าถึงพฤติกรรมที่ยอมรับ (Acceptance)

2. การยอมรับ (Acceptance) ผู้ปฏิบัติงานจะรู้สึกยอมรับเมื่อโปรแกรมความปลอดภัยส่งผลต่อตนเองอย่างชัดเจน การทำให้ผู้ปฏิบัติงานยอมรับโปรแกรมความปลอดภัย จะต้องอาศัยการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และที่สำคัญผู้บริหารจะต้องให้ความจริงจังก้นหาสาเหตุของอุบัติเหตุ พร้อมแสดงหลักฐานและปฏิบัติตนด้านการทำงานอย่างปลอดภัยเป็นตัวอย่างแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

3. การปฏิบัติ (Application) คือการที่ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมต่อโปรแกรมความปลอดภัย ด้วยการทำกิจกรรม การมีส่วนร่วมในทีมและคณะกรรมการความปลอดภัย (Safety teams and committees) ยอมรับความคิดเห็นของเขาผ่านระบบข้อเสนอแนะ หากผู้ปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมกับกิจกรรม ได้สื่อสารหรือทำงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญด้านความปลอดภัยมืออาชีพ จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานโดยคำนึงถึงความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น ตัวอย่างการปฏิบัติเช่น การจัดประกวดหน่วยงานสะอาด การทำกิจกรรม 5 ส.

4. การรับนิสัยใหม่ (Assimilation of New habit) นิสัยใหม่จะเกิดเมื่อบุคคลมีทัศนคติความปลอดภัยที่แน่นอนในความรู้สึก แล้วแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม หากมาถึงระดับนี้ถือว่างานส่งเสริมความปลอดภัยประสบความสำเร็จแล้ว

การทำกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยให้ประสบความสำเร็จ จะต้องให้ความสำคัญกับทั้ง 4 ประการ (4 A) จะเน้นที่ข้อใดข้อหนึ่งไม่ได้ เนื่องจากทุกข้อมีความสอดคล้องกัน หากขาดข้อใดไปจะทำให้กิจกรรมล้มเหลวได้

5. แนวทางการส่งเสริมความปลอดภัยในองค์กรให้ประสบความสำเร็จ

การที่จะส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานตระหนัก จนถึงมีพฤติกรรมการทำงานที่คำนึงถึงความปลอดภัย จะต้องเลือกวิธีการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ มีแนวทางดังนี้

1. ผสมผสานกิจกรรมการส่งเสริมความปลอดภัยเข้าไปกับระบบการบริหารเพื่อควบคุมความสูญเสีย (Loss Control) มีการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ เช่น การติดโปสเตอร์ การจัดกิจกรรมการประกวดหรือการจัดกิจกรรมใด ๆ ที่สอดคล้องกัน และต้องมีการติดตามผลการจัดกิจกรรมด้วย

การบริหารเพื่อควบคุมความสูญเสีย (Loss Control) หมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดความสูญเสียทรัพยากรภายในองค์กรต่ำสุด รวมถึงกิจกรรมที่จะช่วยลดความเสี่ยงด้วย

2. ให้ความสำคัญกับข่าวสารด้านสาเหตุของอุบัติเหตุเฉพาะ ข่าวสารด้านความปลอดภัยทั่วไป เช่น การสวมหมวกนิรภัย การขับรถเร็ว การปิดน้ำ ปิดไฟ เหล่านี้ผู้ปฏิบัติงานอาจไม่เห็นถึงความสำคัญ จึงควรเน้นเรื่องข่าวสารเฉพาะที่จะก่อให้เกิดผลเสียต่อผู้ปฏิบัติงานอย่างชัดเจน เช่น การนั่งทำงานในท่าเดิมนาน ๆ จะส่งผลเสียต่อหลัง จะมีประโยชน์มากกว่า

3. กำหนดเป้าหมายการส่งเสริมความปลอดภัยที่เฉพาะเจาะจง หมายถึง กำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจนว่าต้องการส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานตระหนัก และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในแนวใด ซึ่งจะต้องกลับไปพิจารณาว่าปัญหาด้านความไม่ปลอดภัยในองค์กรที่เกิดขึ้นคือปัญหาใด แล้วเจาะจงไปที่การสร้างพฤติกรรมการทำงานให้ปลอดภัยเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาเหล่านั้น

4. เพิ่มความเข้มข้นด้วยความหลากหลาย ใช้สื่อการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมกิจกรรมอย่างหลากหลายจะช่วยให้เกิดความเข้มข้นขึ้น มีการจัดทำบอร์ดสื่อสารข่าวสารตามจุดต่าง ๆ ที่ผู้ปฏิบัติงานต้องผ่าน เช่น จุดทานข้าว ทางเข้า-ออก หน้าอาคาร นอกจากนี้อาจมีการใช้เสียงตามสายประกาศในช่วงเวลาพักเป็นการย้ำอีกช่องทางหนึ่ง ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นช่องทางใดก็ตาม ควรคำนึงถึงความน่าสนใจเป็นหลักด้วย

5. กิจกรรมการรณรงค์ การจัดกิจกรรมการรณรงค์ให้ผู้ปฏิบัติงานมีความตระหนักจนถึงมีพฤติกรรมการทำงานอย่างปลอดภัย อาจต้องใช้เวลานาน การรณรงค์แต่ละเรื่องจะต้องมีทีมงานผู้รับผิดชอบ มีผู้บริหารระดับสูงมาร่วมให้ความคิดเห็น ตัวอย่างกิจกรรมการรณรงค์ เช่น

○ การรณรงค์กิจกรรม 5 ส. เพื่อกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานรักษาความสะอาด เก็บวัสดุอุปกรณ์เข้าที่อย่างเป็นระเบียบ ง่ายต่อการหยิบนำไปใช้ โดยองค์กรต้องประกาศอย่างเป็นทางการให้ผู้ปฏิบัติงานกระทำ มีการตรวจเป็นระยะ ๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนให้ปฏิบัติกิจกรรมกันอย่างสม่ำเสมอ

- **การประกวดคำขวัญความปลอดภัย** เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้พนักงานทุกคนได้มีส่วนร่วมในการรณรงค์ โดยการพัฒนาทัศนคติของพนักงานในรูปคำขวัญหรือข้อความที่สื่อถึงการทำงานด้วยความระมัดระวัง หรือทำงานอย่างปลอดภัย ผู้จัดการกิจกรรมสามารถกำหนดกติกา รวมถึงรายละเอียดอื่น ๆ ได้เอง
- **การบรรยายพิเศษ** เชิญวิทยากรจากภายในและภายนอกองค์กร เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และปลูกจิตสำนึกให้ปฏิบัติตามกฎแห่งความปลอดภัย จนเกิดประสิทธิภาพการทำงานสูงสุด
- **การจัดนิทรรศการ** เป็นการนำภาพ เรื่องราว ที่เกิดอุบัติเหตุขึ้น มาจัดวางระบุงสาเหตุ ผลเสียหาย และวิธีการป้องกันแก้ไข นิทรรศการนี้สามารถจัดขึ้นในวันสำคัญ เช่น วันแห่งความปลอดภัย หรือกำหนดเป็นสัปดาห์แห่งการรณรงค์ความปลอดภัย ตามความเหมาะสม
- **การรณรงค์ให้ใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล** ปัญหาที่พบเป็นประจำคือผู้ปฏิบัติงานไม่ใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยทั้งที่องค์กรมีการจัดเตรียมไว้ให้ ก่อให้เกิดความสูญเปล่า ผู้จัดการกิจกรรมอาจใช้วิธีการประกาศให้ผู้ปฏิบัติงานใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัย และมีการมอบรางวัลแก่พนักงานที่ใช้อุปกรณ์อย่างถูกต้องและครบถ้วน
- **ทำแผ่นป้ายแสดงสถิติอุบัติเหตุหรือป้ายประกาศ** องค์กรสามารถจัดทำป้ายขนาดใหญ่แสดงสถิติอุบัติเหตุ หรือกิจกรรมด้านความปลอดภัยใด ๆ ที่ต้องการให้พนักงานทราบและปฏิบัติไว้ในตำแหน่งที่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน เป็นการสร้างจิตสำนึกให้พนักงานร่วมมือกันลดอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น
- **การเผยแพร่บทความในวารสาร** องค์กรที่มีการเผยแพร่ข่าวสาร โดยการจัดทำวารสารเพื่อเผยแพร่แจกจ่ายแก่ลูกจ้างหรือพนักงาน สามารถนำความรู้หรือบทความด้านความปลอดภัยตีพิมพ์ลงในวารสารนั้นด้วย จะทำให้พนักงานเกิดความรู้ความเข้าใจมากขึ้น
- **การรณรงค์ด้วยโปสเตอร์และสัญลักษณ์ความปลอดภัย** เป็นการเตือนให้พนักงานระวังและตระหนักถึงอันตรายที่เกิดขึ้นตามเนื้อหาของโปสเตอร์
- **การตอบปัญหาชิงรางวัล** องค์กรจัดให้มีการตอบปัญหาชิงรางวัลในช่วงสัปดาห์ความปลอดภัยในหน่วยงาน อาจมีการแสดงภาพ แจกเอกสาร แล้วตั้งคำถามให้ตอบเพื่อชิงรางวัล เป็นการกระตุ้นให้พนักงานรับรู้ข้อมูลความปลอดภัย
- **การทัศนศึกษาในสถานประกอบการอื่นที่ได้รับรางวัลดีเด่นการจัดการด้านความปลอดภัย** เพื่อนำมาเป็นอย่างในการปรับปรุงสถานที่ทำงานของตนให้ดีขึ้น

นอกจากที่กล่าวมาแล้วยังมีกิจกรรมอีกมากมาย ที่ทางองค์กรสามารถสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อเป็นการ
 รมรงค์ให้ผู้ปฏิบัติงานได้ตระหนักรู้ ยอมรับและปฏิบัติตามจนเกิดเป็นพฤติกรรมการทำงานอย่างปลอดภัยขึ้น

6. เน้นเชิงบวก เป็นกิจกรรมการส่งเสริมความปลอดภัยที่เน้นให้ทำอะไร (What to do) จึงจะ
 ทำให้มีความปลอดภัยมากขึ้น เปิดโอกาสให้พนักงานผู้ปฏิบัติงานเสนอวิธีการเพื่อให้การทำงานมี
 ความปลอดภัยมากขึ้น มีการพิจารณาตัดสินวิธีการเหล่านั้นเพื่อมอบรางวัลให้แก่เจ้าของวิธีการที่มีประสิทธิภาพ
 มากที่สุด เชิญผู้บริหารระดับสูงมาเป็นผู้มอบรางวัล เปิดโอกาสให้ครอบครัวของผู้ที่ได้รับรางวัลเข้าร่วมงาน
 เพื่อแสดงความยินดีด้วย มีการถ่ายภาพ ประชาสัมพันธ์งานให้รับรู้ทั่วกัน มูลค่าของรางวัลไม่ควรสูงเกินไป
 เพราะจะทำให้เกิดการแข่งขันสูง จนเห็นแก่รางวัลที่ได้รับมากกว่าความจริงใจที่จะนำเสนอโปรแกรม
 ความปลอดภัย และอาจทำให้ผู้เข้าประกวดที่ไม่ได้รับรางวัลเกิดการต่อต้านได้ นอกจากนี้การให้รางวัล
 แก่กลุ่มงาน หรือแผนกที่ปฏิบัติตามโปรแกรมความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด เป็นการกระตุ้นให้โปรแกรม
 การควบคุมความสูญเสียมีประสิทธิภาพมากขึ้น

7. การส่งเสริมบริเวณที่ต้องการควบคุมปัญหาเฉพาะจุด เมื่อเกิดปัญหาเกี่ยวกับความ
 ไม่ปลอดภัย หรือต้องการให้ปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยเฉพาะจุด พบว่าการใช้โปสเตอร์ติดแจ้งเตือนบริเวณ
 จุดนั้น มีประสิทธิภาพสูงสุด เช่น ควรจับราวบันได ทางต่างระดับ เครื่องจักรกำลังทำงาน

8. การยึดหลักการป้องกัน ซึ่งหลักการป้องกันมีดังนี้

- การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะช่วยเพิ่มการจูงใจ
- การมีส่วนร่วมจะช่วยเพิ่มการจูงใจและการสนับสนุน
- การตอบสนองซึ่งกันและกัน เป็นสิ่งที่เชื่อมความพึงพอใจของทั้งองค์กร และ
 ผู้ปฏิบัติงาน ดังนั้นจึงควรเลือกใช้โปรแกรมที่ก่อให้เกิดความพอใจทั้งสองฝ่าย
- การเติมเสริมพฤติกรรม เป็นการเสริมพฤติกรรมเชิงบวกเข้าไปเรื่อย ๆ เพื่อ
 ก่อให้เกิดพฤติกรรมเชิงบวกอย่างต่อเนื่อง
- การกระทำซ้ำ ๆ การแจ้งข้อมูลข่าวสารซ้ำ ๆ ช่วยให้เกิดการจดจำได้มากขึ้น

9. การมุ่งเน้นที่ปัญหาวิกฤต การออกแบบกิจกรรมควรเน้นเพื่อการแก้ปัญหาวิกฤตที่กำลังเผชิญ
 และองค์กรกำลังเกิดความสูญเสีย การรณรงค์ควรบ่งชี้ปัญหาอย่างชัดเจน แก้ปัญหาให้ตรงประเด็น
 ความพยายามในการส่งเสริมควรสอดคล้องกับปัญหา จะช่วยเพิ่มความตระหนักและปรับปรุงพฤติกรรม
 ที่จะไม่ก่อให้เกิดปัญหาขึ้นมาอีก

10. ประเมินผลการส่งเสริมความปลอดภัย การทราบข้อมูลสะท้อนกลับจะทำให้ทราบถึง
 พฤติกรรมการรับรู้ การปฏิบัติตามของผู้ปฏิบัติงาน และนำมาใช้เป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติเพื่อ
 การส่งเสริมความปลอดภัยอย่างมีประสิทธิภาพ

การส่งเสริมความปลอดภัยให้ประสบความสำเร็จทั้ง 10 แนวทางที่กล่าวมาแล้วนั้น ไม่ว่าจะใช้แนวทางใด ควรยึดหลักความง่าย และทำซ้ำ ๆ จึงจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพ

6. ประโยชน์ของการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานอาชีพ

การจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน มีดังนี้

1. **พนักงานมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น** การทำงานอย่างปลอดภัยเป็นการลดอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้น พนักงานมีคุณภาพชีวิตที่ดี ส่งผลให้ครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดีตามไปด้วย ในทางตรงกันข้ามหากองค์กรไม่มีโปรแกรมการทำงานอย่างปลอดภัย อาจทำให้พนักงานประสบอุบัติเหตุ บาดเจ็บ พิการ หรือถึงขั้นเสียชีวิต จะส่งผลด้านลบต่อครอบครัว และกลายเป็นภาระของสังคมด้วย
2. **ผลผลิตเพิ่มขึ้น** การทำงานภายใต้สภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ มีอุปกรณ์การป้องกันที่เพียงพอ ทำให้พนักงานมีขวัญและกำลังใจที่ดี ตั้งใจทำงาน มีความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ ผลผลิตโดยรวมจึงสูงขึ้นทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ
3. **ค่าใช้จ่ายลดลง** การทำงานอย่างปลอดภัยช่วยลดอุบัติเหตุ จึงทำให้ค่าใช้จ่ายขององค์กรลดลงเนื่องจากไม่ต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของพนักงาน ค่าซ่อมแซมเครื่องจักร ค่าอุปกรณ์เสียหาย ทำให้ต้นทุนการผลิตลดลง
4. **ผลกำไรเพิ่มมากขึ้น** ผลจากการทำงานอย่างปลอดภัยส่งผลให้ค่าใช้จ่ายลดลง ต้นทุนการผลิตต่ำ ส่งผลให้องค์กรได้รับผลกำไรมากขึ้นตามไปด้วย
5. **ลดการสูญเสียทรัพยากรมนุษยชาติ** การทำงานอย่างไม่ปลอดภัยทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย ส่งผลให้พนักงานได้รับบาดเจ็บ พิการ ทูพพลภาพ หรือถึงขั้นเสียชีวิต ถือเป็น การสูญเสียแรงงานที่สำคัญของประเทศชาติไป
6. **ภาพลักษณ์ขององค์กรดีขึ้น** องค์กรที่มีระบบการทำงานอย่างปลอดภัย จำนวนการเกิดอุบัติเหตุมีน้อยครั้ง หรือไม่มีเลย ย่อมส่งผลถึงภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร
7. **เศรษฐกิจของประเทศชาติโดยรวมดีขึ้น** เมื่อจำนวนการเกิดอุบัติเหตุของแต่ละองค์กรมีน้อยหรือไม่มีเลย ส่งผลถึงภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศชาติด้วย นักลงทุนต่างชาติเกิดความเชื่อมั่นเข้ามาลงทุนภายในประเทศ ก่อให้เกิดการจ้างงานเพิ่มมากขึ้น

ใบงานที่ 1.1

ขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม

ให้ผู้เรียนอธิบายลักษณะของบุคคล และสภาพแวดล้อมที่ส่งผลให้การปฏิบัติงานปลอดภัย และไม่ปลอดภัย บันทึกลงในช่องว่างที่กำหนด

ลักษณะของบุคคลที่ปลอดภัย
ในการทำงาน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลักษณะของบุคคลที่ไม่ปลอดภัย
ในการทำงาน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลักษณะของสภาพแวดล้อม
ที่ปลอดภัยในการทำงาน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลักษณะของสภาพแวดล้อม
ที่ไม่ปลอดภัยในการทำงาน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สิ่งที่ได้รับการปฏิบัติกิจกรรม

.....

.....

.....

ใบงานที่ 1.2

ขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม

ผู้เรียนสืบค้นข้อมูลการปฏิบัติงานขององค์กร หน่วยงาน ซึ่งปฏิบัติกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานอาชีพ โดยเติมข้อมูลลงในที่ว่าง

ชื่อองค์กร	กิจกรรมอาชีวอนามัย และความปลอดภัยในการปฏิบัติงานอาชีพ	รายละเอียดกิจกรรม
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

สิ่งที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรม

.....

.....

.....

แบบประเมิน ผลการเรียนรู้บทเรียนที่

1

ตอนที่ 1 จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

- 1 ข้อใดกล่าวถึง “อาชีวอนามัย” ได้ถูกต้องที่สุด
  - ก. การดูแลสุขภาพคนชราในบ้านพักคนชรา
  - ข. การดูแลสุขภาพอนามัยของผู้ประกอบอาชีพ
  - ค. การดูแล ระวังสุขภาพของนักเรียนขณะเรียนหนังสือ
  - ง. การดูแลสุขภาพของตนเองไม่ให้เจ็บป่วย
- 2 การจัดกิจกรรมการออกกำลังกายเพื่อให้คนงานได้คลายเครียดพร้อมกับให้มีสุขภาพที่แข็งแรง จัดเป็นงานอาชีวอนามัยข้อใด
  - ก. งานส่งเสริม
  - ข. งานป้องกัน
  - ค. งานปกป้องคุ้มครอง
  - ง. การจัดการทำงาน
- 3 งานอาชีวอนามัยด้าน “งานปกป้องคุ้มครอง” สอดคล้องกับข้อใด
  - ก. ให้คนงานเข้างานตามเวลาดำเนินงาน
  - ข. ให้คนงานสวมเครื่องป้องกันอันตรายส่วนบุคคลเสมอ
  - ค. ให้ความรู้แก่คนงานเกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองแรงงาน
  - ง. ให้คำตอบแทนคนงานตามความยากง่ายของงาน
- 4 ข้อใดเป็นอุบัติเหตุในการทำงาน
  - ก. คนงานทำร้ายร่างกายกันจนบาดเจ็บ
  - ข. คนงานมาทำงานสายเนื่องจากรถรับ-ส่งเกิดอุบัติเหตุ
  - ค. คนงานได้รับบาดเจ็บจากเครื่องจักรที่เสื่อมสภาพ
  - ง. คนงานลาออกจากงานเนื่องจากทัศนสภาพงานหนักไม่ไหว
- 5 บุคคลใดเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานมากที่สุด
  - ก. ยูนิทำงานด้วยความระมัดระวัง
  - ข. ลัดดาทำงานไปร้องเพลงไป
  - ค. สมรักษ์มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่าเพื่อนร่วมงาน
  - ง. นงนุชทำงานด้วยความเหม่อลอยเนื่องจากมีปัญหาทางบ้าน
- 6 การป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุแก่คนงาน องค์กรควรปฏิบัติตามข้อใด
  - ก. บังคับให้คนงานทุกคนทำงานล่วงเวลาเพื่อให้มีรายได้มากขึ้น
  - ข. ส่งเสริมให้คนงานเรียนรู้หน้างานแทนการอบรมเกี่ยวกับความปลอดภัย
  - ค. ชี้ให้คนงานเห็นถึงสาเหตุที่จะทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยในการทำงาน
  - ง. รับคนงานที่ขาดประสบการณ์มาทำงานเพื่อเป็นการลดรายจ่ายด้านค่าตอบแทน
- 7 สภาพแวดล้อมในการทำงานข้อใดเหมาะสมที่สุด
  - ก. มีจำนวนพนักงานมาก ๆ ในห้องเดียวกัน
  - ข. มีถึงขยะขนาดใหญ่อยู่ในห้องทำงาน
  - ค. จัดห้องทำงานให้มีอากาศถ่ายเทสะดวก
  - ง. ให้หัวหน้างานนั่งด้านหลังเพื่อสอดส่องการทำงานของพนักงานตลอดเวลา
- 8 การจัดเก็บสารเคมี หรือวัตถุมีพิษควรกระทำตามข้อใด
  - ก. เก็บอย่างมิดชิดและถูกวิธี
  - ข. เก็บไว้ใกล้คนงานเพื่อความสะดวกในการใช้
  - ค. เก็บที่ใดก็ได้แต่ต้องมีป้ายชัดเจน
  - ง. ให้คนงานเก็บตามความสะดวก
- 9 ข้อใดส่งผลให้เกิดความไม่ปลอดภัยในการทำงานได้
  - ก. ไม่นุญาตให้พนักงานที่ป่วยทำงานกับเครื่องจักร
  - ข. เร่งให้คนงานผลิตสินค้าให้มากที่สุดในเวลาจำกัด
  - ค. ให้คนงานปฏิบัติงานตามขั้นตอนหรือตามมาตรฐาน
  - ง. ให้คนงานใช้อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล
- 10 เมื่อคนงานได้รับอุบัติเหตุจากการทำงานจะส่งผลกระทบต่อข้อใดมากที่สุด
  - ก. คนงานที่ประสบอุบัติเหตุเอง
  - ข. ร้านค้าที่รับสินค้าจากโรงงานไปขาย
  - ค. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของคนงาน
  - ง. โรงพยาบาลที่รักษาผู้ประสบอุบัติเหตุ

- 11 ข้อใดเป็นการจัดการเกี่ยวกับความปลอดภัยของพนักงานเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบด้านเศรษฐกิจ
- ก. เพิ่มค่าตอบแทนรายเดือนแก่พนักงานที่ประสบอุบัติเหตุในการทำงาน
  - ข. ทำประกันและจ่ายค่าทดแทนแก่พนักงานที่ประสบอุบัติเหตุในการทำงาน
  - ค. รับทายาทของพนักงานที่ประสบอุบัติเหตุในการทำงานเข้าทำงานในองค์กร
  - ง. ดูแลเกี่ยวกับรายได้และค่าใช้จ่ายของพนักงานทุกคนทั้งที่ประสบอุบัติเหตุและไม่ประสบอุบัติเหตุ
- 12 การดูแลพนักงานให้มีความปลอดภัยในการทำงานก่อให้เกิดผลดีด้านเศรษฐกิจต่อองค์กรตามข้อใด
- ก. พนักงานทำงานมีประสิทธิภาพและสร้างผลผลิตได้มาก
  - ค. พนักงานจากที่ทำงานอื่นย้ายมาทำงานในองค์กรมากขึ้น
  - ข. องค์กรเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานอื่น
  - ง. มีกำไรจากผลประกอบการมากขึ้น
- 13 ด้านความปลอดภัยในการทำงาน องค์กรสามารถสร้างความรักในองค์กรให้เกิดแก่พนักงานได้ตามข้อใด
- ก. จ่ายเงินรางวัลประจำปีแก่พนักงานทุกปี
  - ข. จัดการด้านความปลอดภัยของพนักงานอย่างถูกต้องตามมาตรฐาน
  - ค. ปลุกฝังความคิดให้พนักงานรักองค์กรอย่างสม่ำเสมอ
  - ง. เชิญผู้บริหารองค์กรมาสร้างขวัญและกำลังใจแก่พนักงานในวาระพิเศษ
- 14 เกี่ยวกับการส่งเสริมความปลอดภัยในการปฏิบัติงานองค์กรสามารถสร้างความตระหนักแก่พนักงานตามข้อใดได้ผลดีที่สุด
- ก. จัดทำวารสารแจกแก่พนักงานทุกเดือนเพื่อให้พนักงานอ่านและเกิดความตระหนัก
  - ข. ให้หัวหน้าพนักงานแต่ละแผนกออกแบบกิจกรรมสร้างความตระหนักกันเอง
  - ค. ยกตัวอย่างอุบัติเหตุที่เคยเกิดขึ้นเพราะการมองข้ามความปลอดภัยให้พนักงานได้ทราบ
  - ง. จัดการทดสอบเกี่ยวกับความตระหนักถึงความปลอดภัยในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ
- 15 ข่าวสารข้อใดทำให้ผู้ปฏิบัติงานเห็นถึงความสำคัญของความปลอดภัยในการทำงานได้มากที่สุด
- ก. ปิดไฟทุกครั้งหลังจากใช้งาน
  - ค. ใส่ถุงมือทุกครั้งที่สัมผัสกับสารเคมี
  - ข. ช่วยกันประหยัดน้ำเพื่อองค์กรส่วนรวม
  - ง. การนั่งทำงานผิดท่าทำให้เกิดโรคปวดหลังเรื้อรัง
- 16 องค์กรสามารถส่งเสริมความปลอดภัยในองค์กรให้ประสบความสำเร็จตามข้อใด
- ก. ทำกิจกรรมรณรงค์ด้านความปลอดภัยในการทำงาน
  - ข. กำหนดระเบียบปฏิบัติเรื่องความปลอดภัยในการปฏิบัติงานให้พนักงานอ่านโดยไม่เน้นการปฏิบัติ
  - ค. ยกตัวอย่างกิจกรรมรณรงค์ด้านความปลอดภัยขององค์กรอื่นให้พนักงานทุกคนได้ทราบข้อมูล
  - ง. ส่งการไปยังหัวหน้างานให้ช่วยกันรณรงค์ด้านความปลอดภัยในการทำงาน
- 17 หากต้องการกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานรักษาความสะอาด เก็บอุปกรณ์เข้าที่อย่างเป็นระเบียบ ควรจัดกิจกรรมข้อใด
- ก. เชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยาย
  - ค. จัดนิทรรศการรณรงค์ความปลอดภัย
  - ข. กิจกรรม 5 ส.
  - ง. ประกาศเสียงตามสายให้ผู้ปฏิบัติงานร่วมมือในการปฏิบัติ
- 18 กิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยข้อใดที่ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมมากที่สุด
- ก. การจัดนิทรรศการเรื่องความปลอดภัย
  - ค. การเชิญวิทยากรพิเศษมาบรรยายเรื่องความปลอดภัย
  - ข. การประกวดคำขวัญความปลอดภัย
  - ง. การรณรงค์ให้ใช้อุปกรณ์ความปลอดภัย
- 19 การจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการปฏิบัติงานช่วยให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นสอดคล้องกับข้อใด
- ก. เจ้าของกิจการมีการแสวงหาเงินลงทุนทำให้กิจการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น
  - ข. มีการเพิ่มจำนวนพนักงาน จึงทำให้มีการผลิตมากขึ้นผลผลิตจึงมากขึ้นตามไปด้วย
  - ค. เมื่อมีความปลอดภัยในการทำงานช่วยให้พนักงานเกิดขวัญและกำลังใจที่ดี การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น
  - ง. การลงทุนซื้อเครื่องจักรที่ทันสมัยช่วยให้สามารถผลิตสินค้าได้เพิ่มขึ้นโดยใช้เวลาเท่าเดิม
- 20 เมื่อแต่ละองค์กรให้ความสำคัญด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ทำให้จำนวนอุบัติเหตุลดน้อยลง จะส่งผลดีต่อประเทศตามข้อใด
- ก. ค่าจ้างแรงงานของคนในประเทศเพิ่มขึ้น
  - ค. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
  - ข. นักลงทุนต่างชาติเกิดความเชื่อมั่นและเข้ามาลงทุนมากขึ้น
  - ง. ทำให้เกิดเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยมากขึ้น

ตอนที่ 2 จงตอบคำถามต่อไปนี้

1 จงอธิบายความหมายของอาชีพอนามัย

.....
.....
.....

2 จงอธิบายรายละเอียดของข่ายลักษณะงานอาชีพอนามัยตามข้อกำหนดขององค์การอนามัยโลกและองค์การแรงงานระหว่างประเทศ

.....
.....
.....

3 จงอธิบายความหมายของอุบัติเหตุ

.....
.....
.....

4 จงบอกลักษณะของผู้ปฏิบัติงานที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานได้

.....
.....
.....

5 จงอธิบายรายละเอียดของกิจกรรมการส่งเสริมความปลอดภัย (4 A)

.....
.....
.....

6 เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมความปลอดภัยในองค์กรให้ประสบความสำเร็จ “การเพิ่มความเข้มข้นด้วยความหลากหลาย” ปฏิบัติได้อย่างไร

.....
.....
.....

7 จงยกตัวอย่างกิจกรรมรณรงค์เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีความตระหนักจนถึงมีพฤติกรรมการทำงานอย่างปลอดภัย

.....
.....
.....
.....

8 จงอธิบายรายละเอียดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยที่เน้นให้ทำอะไร (What to do)

.....
.....
.....
.....

9 การส่งเสริมความปลอดภัยให้ประสบความสำเร็จและเกิดประสิทธิภาพควรยึดหลักอย่างไร

.....
.....
.....
.....

10 จงบอกประโยชน์ของการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน

.....
.....
.....
.....